

# SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izšla vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam po pošti, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopoši, a do odpovedi. — Udje „Katol. tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvu: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne pettirvste za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede zjutraj. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

## Nekaj o volilni preosnovi.

Celo šumo zborovanj je priredila Narodna stranka preteklo nedeljo po Slovenskem Štajerju in sicer, kakor pravi, z namenom, da pouči naše ljudstvo o nameravani volilni reformi v štajerskem deželni zboru. Pred nami ležijo poročila o teh zborovanjih. Mnogo se je na teh shodih govorilo, toda eno je gotovo, da je še Narodna stranka sama potrebna temeljitega pouka o volilni reformi. Svoje najboljši ljudi so poslali zadnjo nedeljo na zborovanja, toda njih govori nam dokazujejo, da njih inteligenca ne presega politične izobraženosti, ki jo dobi pri nas vsak obiskovalec naših socialnih kurzov. Slovenska krščansko-socialna zveza bi storila liberalni stranki in njenemu slabemu privesku veliko uslugo, ako bi za njene voditelje priredila poučni tečaj, da bi ne hodili več s prazno slamo med naše ljudstvo.

Le majhno kost hočemo vreči pred liberalce, da bodo imeli vsaj kaj glodati. Izjavljamo pa kaj, da je to, kar zapišemo, le naše zasebno mnenje, kajti odločilno besedo imajo v tem oziru govoriti le Slov. kmečka zveza in naši deželni poslanci. Ti pa še gotovo sedaj ne bodo javno pokazali svojih kart, ker bi jih videli tudi Nemci, pred katerimi jih je treba skrivati. Narodna stranka je seveda tako neumna, da se ni držala enake taktike. Hvala Bogu, da ni imela v rokah drugih kart kakor škartindolje, nasprotniki torej niso mogli nič videti, ker naši liberalci niso imeli nič pokazati.

Naše načelno stališče je: splošna in enaka volilna pravica za deželni zbor. Vemo pa, da nam vlada tega še danes neče dovoliti. Vsled tega moramo iskati tako volilno reformo, ki bi naši načelni zahtevi po splošni in enaki volilni pravici najbližja. Vede ti moramo tudi, kaj hoče ohraniti vlada na dosedanjih volilnih redih. To so edino le predprave veleposeststva. Vlada še hoče nadalje imeti v deželnih zborih sebi poslušno veleposestniško kurijo.

Računati moramo torej z veleposestniško kurijo! Toda zahtevati pa nam je vendar obenem, da se ta skupina modernizira, da pridejo v to skupino vsi veleposestniki in ne samo oni, ki so v deželni deski. To se bo dalo doseči. Tudi od tega ne smemo odstopiti, da se narodni manjšini slovenskih veleposestnikov postavno zagamej razmerno število zastopnikov.

Če zagamejmo vladi veleposestniško skupino, četudi moderniziramo, in sebi razmerno število zastop-

nikov v veleposeststvu, potem pa ni nobene ovire, da se za vse druge volilce vpelje splošna in enaka volilna pravica nekako po vzoru novega volilnega reda za državni zbor. Pravimo „nekako po vzoru“, ker nam ta red ni povsem vzoren.

V državni zbor volimo Štajerci 30 poslancev, izmed teh Slovenci sedem. Volilni okrajji bi lahko ostali, samo da vsak okraj voli po dva poslance. Slovenci v kmečkih občinah torej 14. Za naše slovenske volilce po trgih in mestih bi morali izvojevati seveda tudi primerno, postavno zajamčeno zastopstvo.

Samo volilna reforma, na tej podlagi izpeljana, bi pri sedanjih razmerah dala Slovincem vsaj nekoliko primerno zastopstvo v deželni zbornici.

Se enkrat pa izjavljamo, da so to le zasebne misli pisatelja teh vrstic, ki ni hotel nikakor s tem segati v pravice Slov. kmečke zveze in njenih deželnih poslancev, katerim gre tukaj odločilna beseda. Pisatelju je segala le velikanska ubožnost na pametnih mislih, ki jo je pokazala Narodna stranka zadnjo nedeljo na svojih zborovanjih, globoko v srce, in iz usmiljenosti do duševne revščine naših liberalcev je napisal svoje misli o volilni reformi za štajerski deželni zbor. Kurzovec.

## Politični ogled.

— **Delegacije** bodo sklenile svoje zasedanje dne 2. ali 3. marca.

— **Državni zbor**, ki se snide 17. marca, se bo bavil s proračunom, delavskim ministrom in trgovinsko pogodbo s Srbijo. Upati je, da državni zbor reši proračun do velikonočnih počitnic.

— **Kranjsko**. Pri deželnozborskih volitvah v skupini kmečkih občin so pri volitvi dne 21. t. m. zmagali z velikansko večino vsi kandidati Slovenske ljudske stranke, katere smo priobčili v zadnji številki. Vsi katoliški kandidati so dobili 17.446 glasov; liberalnih, socialdemokratskih, takozvanih neodvisnih in razcepljenih pa je bilo komaj 3244. V okraju Vipava in Idrija, kjer je pred 6 leti zmagal liberalce, je izvoljen kandidat S. L. S. z 1061 glasovi, liberalni kandidat je dobil komaj 454 glasov. Liberalizem je na Kranjskem popolnoma poražen. Vri štajerski kmetje, posnemajte pri prihodnjih deželnozborskih volitvah kranjske tovariše!

— **Goriško**. Na Goriškem bodo deželnozborske volitve: dne 2. marca v splošni skupini; kandidati S. L. S. stranke so: dr. Anton Brečelj, zdravnik v Gorici, Jožef Fon, državni poslanec v Gorici, in dr. Fr. Pavletič, odvetnik v Gorici. Kmečke občine volijo dne 4. marca; kandidati S. L. S. so: dr. Ant. Gregorič, državni poslanec v Gorici, Anton Kosmač, župan v Cerknici, za tolminsko glavarstvo, Iv. Berbuč, deželni odbornik v Gorici, Anton Klančnik, župan v Podgori, Miha Zega, posestnik v Kanalu, za goriško glavarstvo. Skupina trgov voli dne 6. marca; S. L. S. podpira kandidata Leopolda Jonko, veleposestnika v Boveu. Liberalci so že tudi večinoma povsod postavili svoje protikandidate.

— **Na Češkem** so bili pri deželnozborskih volitvah liberalni mladočehi popolnoma poraženi. Največ poslancev je pridobila agrarna stranka.

— **Volitve na Tirolskem**. Dne 19. t. m. so se pričele deželnozborske volitve na Tirolskem in sicer v kmečkih občinah. Do sedaj je izvoljenih 22 krščanskih socialcev, 6 italijanskih konservativcev in 4 pristaši italijanske krščanske ljudske stranke. Zmagal ni noben liberalce.

— **Italijanski sosedi**. Italijansko obrežje ob Jadranskem morju, osobito pa beneške lagune, so že nekaj časa sem popolnoma pripravljeni za vojsko. Utrdbe so preskrbeli z novimi topovi, lagune so zaprle z minami in s torpedi. Izdelani so tudi načrti za napad in obrambo glede na skupno sodelovanje italijanske armade in mornarice. Grade se podmorski čolni za obrambo pristanišč in lagun. Italijani imajo v Avstriji veliko vohunov in so zelo dobro poučeni o vsem, kar se zgodi v naši armadi. Italijanski vojaški list nam to dokazuje. List objavlja dopis iz Avstrije, ki izvaja: „Avstrijskemu generalnemu štabu ni ostalo prikrito, da je italijansko obrežje od Benetk do Brindisija našpikano s težkimi topovi. Zato pa hoče bolj utrditi opirališča avstrijskega brodograja in pa dalmatinsko obrežje. Vojaške oblasti so premestili v Šibenik, ker niso bile dovolj varne v Zadru.“

— **Svobodomiselná država**. Na severnem Francoskem obiskuje šolo izmed 305.000 otrok samo 252.000. Ostalih 53.000 nihče ne poučuje. Vzrok: manjka šol, ker so se zatrlje redovne, država pa denarja nima, da bi nove zgradila. V okraju Herault se o šolski obveznosti niti govoriti ne more. Ne sme se pa misliti, da branijo verski stariši otrokom v šolo — ne — ravno svobodomiselní o šoli ne marajo nič vedeti.

## Podlistek.

### Kmečki kralj Matija Gubec.

Iz hrvatskega Marko Krajac.

(Dalje.)

Tako kriči in preklinja nad njim Lolič ter pokliče svojo ženo, ki je stala s Tahom nedaleč proč, pa ji preda konja.

Kakor najspretnjši dragonec zajaše žena konja in ga zapodi po cesti.

Župnik se komaj vzdigne s tal. S solzami v očeh gleda divjo ženo ter jo s sklenjenimi rokami prosi, naj ne muči dalje ubogega konja in naj mu ga da nazaj.

Hudobno se režaje se postavi kastelanka pred župnika, rekoč: Konj mi zelo ugaja! ter požene žival še besneje.

Zdaj se obrne župnik k Tahu, ki ga je s porgljivim nasmehom gledal in ga prosi, naj ne dopusti, da grajski ljudje pred njegovimi očmi kakor razbojniki siloma jemljejo tuje blago!

Tah se še hudobneje zareži pa pravi:

Kje stoji v svetem pismu, da moraš imeti ti konja? Namaži si parklje s svetim oljem, pa dobiš perutnice!

V tem prižene Lolička konja nazaj, češ, da ji ni treba konja, ker jih je na gradu že itak prav mnogo, pač pa ji je treba denarja za velikonočni kruh.

Koliko mi daste za konja?, ga vpraša, reže se.

Knežič je ostrmel! Kako naj on kupi konja, ki je vendar po vsej božji in človeški pravici njegov? Ko pa mu Tah reče, da ni drugače, kakor da izveže možnjo, seže starček globoko v suknjin žep, potegne iz njega možniček s petimi ubogimi dolarji, ki jih ponudi blazni ženi:

Evo, vzemite, to je vse, kar sem si z velikim trudom prihranil za Velikonoč!

Žena skoči s konja, zgrabi pohlepno za denar, oropan starček pa potrj zajaše zopet konja in krene proti Zagrebu.

Tah, kastelan in kastelanka pa so še dolgo klicali za njim:

Ali te nismo dobro oskubli, črnci farški?

V tem pride Peter Bošnjak, in naznani Tahu, da Stubičani nočejo dati iz rok ključev od svojih kleti. Grajsčak visoko vzdigne glavo rekoč:

Bomo videli, ali mi bodo pokorni ali ne! Letošnjo Velikonoč praznujemo v Stubici!

## XII.

„Pri priči mi predajte kletne ključee!“

Napočila je Velikonoč, praznik pravne daritve. Daleč po bregovih se je razlegal glas zvonov gornjestubiške cerkve, ki stoji sred trga. Ali danes se zdi, kakor da ne vabijo k veselemu slavlju, ampak k največji žalosti.

Ljudje gredo v cerkev, ali žalostni in potrli. Tah je zapovedal, naj se po maši zberejo pred cerkvijo vsi gospodarji in naj mu oddajo ključee od svojih vinskih kleti.

Susjed in Brdovec je že oropal ta pesjanski grajsčak, zdaj pride vrsta na Stubice.

Grdak je svetoval kmetom, naj ne dajo ključeev, Tah pa pravi, kdor se protivi, izgubi svojo glavo.

Sila ljudstva se je zbrala v cerkvi. Vsakdo moli tiho svojo molitvico, med njimi tudi Matija Gubec.

Pred cerkvijo stoji četa štajerskih mušketirjev, pred njimi na konju Tah.

Maša je končana, a ljudstvo ne gre iz cerkve. Tah zapove mušketirjem, naj iztirajo ljudstvo s silo iz cerkve. Mušketirji pridre v cerkev ter začnejo goniti ljudstvo s pestmi, puškinimi kopiti in grobimi kletvami — kakor zabito živino — iz božjega hrama.

Župnik kleči pred oltarjem, dviga roke k Rešniku sveta, šepetaje vroče molitev za svoje ovčice in gorke njegove solze možijo mrzli oltarni kamen.

Visoko dvigne Tah glavo in zaupije:

Psi kmečki, ali ste slišali mojo zapoved? Pri priči mi predajte kletne ključee!

Tedaj stopi pred grajsčaka visok, belolas starec in reče:

Kralju smo dali, kar je kraljevega, gospodu, kar je gospodovega, a to je naše, tega ne damo!

Ne damo, tako nam Bogal, zakliče Gubec in vzdigne roko.

Ne damo, ne damo!, zagrmí vsa množica z obupnim glasom.

Tah zažene svojega konja takoj za četo in zapove:

Streljajte! Udarite! Pobijte pse tlačanske!

Mušketirji namerijo puške, množica strahu za trepeče. V hipu zagrmí strašen strel, dim zakrije

Takozvane šolske komisije pa si ne upajo poseči vmes, kajti njih člani so poslanci, ki se svojim volilcem pod nobenim pogojem nečejo in ne smejo zameriti. To je tista svobodomiselná vzor-država, ki koraka vsemu napredku na čelu!

### Mala politična naznanila.

Dne 20. febr.: Portugalska kraljica Amalija dobiva neprestano pretilna pisma, ki zahtevajo, da kraljica s kraljem Emanuelom nemudoma zapusti deželo, ker jih sicer čaka ista usoda, kakor je zadela kralja Karola in prestolonaslednika. — Tudi med Srbijo in Črno gorjo so postale napete razmere. Torej je sedaj skoraj cela Evropa napeta. — V Bosni in Hercegovini se širi protiaustrijska agitacija. — Italija bo zopet zgradila ob avstrijski meji veliko trdnjavo.

Dne 21. februarja: Vlada je v začetku mislila zavarovati samo industrijske delavce, sedaj pa zahtevajo krščansko-socialne stranke, da se zavarujejo tudi obrtniki, mali in srednji kmetje ter poljski delavci. Vsled tega predloge o zavarovanju ni mogoče tako hitro izdelati kakor se je mislilo. — Nemški cesar, ki je kupil na otoku Korfu vilo Ahilona, last rajne cesarice Elizabete, se poda letos na ta otok in vzame seboj stotnijo vojakov. — V Maroku blizu Settata so bili baje Francozi tepeni: general Amade pa poroča, da je pognal Maročane v beg.

Dne 22. febr.: Ruska policija je zasledila zaroto proti velikemu knezu Nikolaju in proti ruskim ministrom. — Stališče naučnega ministra Marcheta in pravosodnega ministra Kleina je omajano, tako se poroča danes z Dunaja. — Mestni svet v Neopolju na Italijanskem je sklenil z 51 proti 1 glasom, prositi parlament, da ostane šola verska. — O porazu Francozov v Maroku se poroča, da je bil napaden samo en oddelček, ki si je moral z bajoneto narediti pot skozi sovražnika, da se je mogel vrniti v mesto Buznika. Sumi se, da so Francoze izdali Marokanci, ki so jih vodili. — Dunajskemu županu Luegerju je v Lovranu nekoliko boljše. — Portugalska vlada namerava sklicati parlament, katerega je diktator Franco razpustil, koncem marca. — Turčija se baje nahaja v silnih denarnih zadregah. Mnogo uradnikov že od meseca avgusta ni dobilo plače.

Dne 23. febr.: Lizbonska policija je našla več listin, iz katerih je dognala, da se namerava napad na kralja, ki je tudi dobil več pretilnih pism, naj odstopi, sicer bo umorjen. — Od 1. 1909 bo začela Kitajska šteti leta po Gregorijanskem kalendarju. — S. L. S. na Goriškem je imela danes 12 volilnih shodov, ki so bili izredno dobro obiskani.

Dne 24. februarja: Na Japonskem je nastal nakrat velik denarni polom. Dve veliki banki v Tokio ste propadli, druge so pa v silni denarni zadregi. — Portugalski kralj Manuel je odpustil 240 dvornih uradnikov svojega očeta. — Bivši italijanski minister Nasi je bil zaradi goljufije obsojen na 11 mesecev zapora.

Dne 25. febr.: V proračunskem odseku se je sprejel predlog, da se opusti počasi loterija. — Avstrijska delegacija je sprejela predlog, da se povisajo plače žasnikom in moštvu. — Združene ameriške države bodo porabile za utrjenje Filipin šest in pol milijonov dolarjev. — Na portugalskem dvoru je vse potrt, ker so prepričani, da v kratkem izbruhne revolucija. — Koroški nemški kmetje so imeli včeraj v Celovcu zborovanje, na katerem so si ustanovili svojo Kmečko zvezo.

## Razne novice.

\* **Duhovniške vesti.** V začasni pokoj stopi radi boleznii č. g. dr. Avgustina Stegenšek, profesorja na mariborskem bogoslovju, konzervatorjem osredne komisije za preiskavo in ohranitev umetno-zgodovinskih spomenikov. Cestitamo!

\* **Imenovanje.** Minister za uk in bogočastje je imenoval č. g. dr. Avgustina Stegenšek, profesorja na mariborskem bogoslovju, konzervatorjem osredne komisije za preiskavo in ohranitev umetno-zgodovinskih spomenikov. Cestitamo!

\* **Silajna zmaga Slovenske ljudske stranke na Kranjskem** je katoliško kmečko ljudstvo na Stajerskem napolnilo z velikim veseljem. V vseh kmečkih volilnih okrajih so bili izvoljeni sami odločno katoliški možje, vseh skupaj 16. Ni eden liberalcev ni prodril, čeprav so v nekaterih krajih liberalci delali s takimi sredstvi, kakor pri zadnjih volitvah v državni zbor Narodna stranka v Savinski dolini in slovenjgraškem okraju. Vsi poskusi, vse nakane liberalcev, vsi napori naprednjakov so bili zaman, liberalizem leži na tleh, in nad Kranjsko plapolata zmagonosno zastava S. L. S.! Ko mi svojim kmečkim tovarišem na Kranjskem na silajni zmagi srčno čestitamo, storimo ob enem trden sklep, da bo vsak spodnještajerski kmet storil svojo dolžnost in vse, kar je potrebno, da bo povsod na slovenskem Stajerskem in za vselej zavladala zastava krščanske, narodne in prave ljudske stranke!

\* **Narodna stranka škodljivka mladine.** Zlostien propad slovenske gimnazijske mladine v Celju, ki se je v bengalični luči pokazal ob koncu prvega tedaja, je dejstvo, ki je v širni javnosti vzbudilo veliko pozornost ter prave rodoljube napolnilo z globoko žalostjo. Kaj bo z našim narodom, če je njegov naraščaj tako slab? Kaj bo z našo domovino, kako more napredovati, če pa njen „up“ tako nazaduje? In vzroki? „Narodni List“ sam priznava, da je v prvi vrsti vzrok, da je mladina premalo marljiva. In zakaj ni bolj marljiva? Zato ker nima smisla za učenje, za resno delo, ki zahteva, da človek sebe zatajuje ter napenja svoje moči. Ideal te mladine je liberalizem, zabavljanje proti veri in duhovnikom, svobodnjaštvo v besedah, v obnašanju, v življanju. Zastrupila pa je ozračje, katero diha v se celjsko dijaštvo, Narodna stranka. Ona ima propad tamšnjega dijaštva na vesti, naj se še toliko zvija in to zanika. Kako more mladenič ostati pošten in vnet za svoj poklic, če vedno prebira „Narodni List“? In kaj naj poročamo o „Svobodi“, o tistem skrajno nesramnem in predrznom listu, ki mu je bil kot prvi urednik podpisani Spindler, urednik „Narodnega lista“? Ali ni med glavnimi podpiratelji tega nežne, mlade duhove morečega lista tudi g. dr. Kukovec, šef Narodne stranke? Ne boste se torej izmuznili, gospodje pri Narodni stranki, vaša dejanja vas obsojajo! Prišli bodo časi in so menda že tukaj, ko bodo za svoje upanje ogoljufani stariši preklinjali tiste, ki so umsko zastrupili ali vsaj duševno pohabili njihove otroke. Prišel bo pa tudi čas, ko bo narod izrekel uničujočo obsodbo nad takimi ljudmi kot grobokopi našega ljudstva. Svoje somišljenike pa prosimo in rotno, naj z vestno pozornostjo pazijo na to, da Narodna stranka ne zanese svojega morečega strupa tudi med mladino na deželi. Na to pazimo kot na punčico svojega očesa!

\* **Kmečka zveza hujša kot Turki.** Koliko slabega so Turki storili krščanskim narodom, kako so ropali po njihovih deželah, z nezasišano krvoločnostjo morili kristjane, požigali hiše in vasi in mesta, koliko trpljenja so povzročili, je dobro znano. Turek je sploh zgled fanatičnega, nasilnega in su-

rovega razdejalca in sovražnika. Pa še hujši sovražnik je S. K. Z. Kako in komu? — s strahom vprašujete vi poštene slovenski kmetje. To očitje vam je vrgel v obraz „Narodni List“, ki piše v številki z dne 20. febr. na tretji strani: V Kmečki zvezi „ima učiteljstvo ljutejšega sovražnika nego v Turkih.“ Sedaj pa slovenski kmetje veste, da ste proti učiteljem hujši nego Turki. In kako ravnaš z njimi? Vi smrtno sovražite učiteljski stan, njegove člano preganjate, nečloveško trpinčite, sekate jim glave ter jih natikate na kol — vsaj Turki so tako ravnali! In vi, slovenski kmetje, ste se ljutejši kot Turki. — V imenu slovenskega ljudstva zoper tako nečuvno sramotenje kmečkega stanu odločno protestiramo. Mi nismo nikaki Turki, temveč vemo dobro ceniti pomen izobrazbe. Mi spoštujemo učitelje, ki z velikim trudom odgajajo našo mladino. Zahtevamo pa, da je ta odgoja krščanska, in zato ne maramo liberalnih učiteljev in takih, ki jim je po godu svobodna šola. Liberalne učitelje pa zopet opominjamo, naj vendar pomislijo, kako slabo uslug jim dela njihovo glasilo „Narodni List“ s tem, da v kmečkem ljudstvu vedno in vedno vzbuja srd in pa ogorčenje zoper učitelje. Učitelji naj nikdar ne pozabijo, da so zavoljo ljudstva tukaj, in ne ljudstvo zavoljo njih. Dobre učitelje pa kličemo, naj se vendar enkrat temeljito odresejo največjih škodljivcev svojega stanu ter naj pogumno stopijo na stran našega katoliškega kmečkega ljudstva!

\* **Imenovanja uradnikov.** Zadnja imenovanja uradnikov so izpadla zopet neugodno za Slovence. Kdo je temu kriv? Katera stranka nosi krivdo? Mi vemo iz ust naših državnih poslancev, da se naše uradništvo v svoji liberalni visokosti neče obračati do kmečkih zastopnikov, zato tudi poslanci Kmečke zveze lahko pri vladi oddajajo samo načelne proteste. Vso krivdo na imenovanjih nosi Narodna stranka, ki je stranka naših liberalnih uradnikov. Zadnji protestni shodi Narodne stranke bi se torej naj ne obračali samo na vlado, ampak tudi na nezmožne in nemarne liberalne poslance, ki ne storijo svoje dolžnosti, čeprav se uradniki obračajo do njih. Kake korake je n. pr. storil Ježovnik zaradi zadnjih imenovanj? Uradniki, vprašajte svojega zaščitnika!

\* **Roblek se boji posledice,** ki ji ima njegovo glasovanje za nujnost predloga, v katerem se zahteva odprtje mej. Za to se pere v „Domovini“ in napada svojega tovariša dr. Benkoviča, čeravno na shodih trdi, da bi z njim in njegovimi tovariši tako rad v enem klubu skupaj sedel! Liberalna odkritosrčnost! Robleka pa imenujemo sokrivatega, da se bo sedaj bržkone gotovo uvažala srbska živina v Avstrijo. To je posledica Roblekovega in njegovih tovarišev glasovanja za nujnost Rennerjevega predloga, s katerim se zahteva tudi odprtje mej. Roblek je sokriv tega udarca, ki bo ga dobila naša živinoreja. Volilci so itak že sodili o Robleku s Terglavovo izvolitvijo. Toda Roblek še ni odložil mandata, čeprav mu volilci ne zaupajo več!

\* **Dr. Benkovič—Roblek.** Slavno uredništvo! Prosim vas uljudno, da v odgovor na odprto pismo gospoda državnega poslanca Fr. Robleka, objavljen v zadnji številki „Narodnega lista“ in naslovljeno na mene, priobčite sledeče: Ni res, da sem na običnem zboru Slovenske kmečke zveze za Stajersko dne 6. t. m. trdil, da je g. tovariš Roblek glasoval za odprtje mej. Pač pa sem na izrečno tozadevno vprašanje, stavljeno na mene potem medklica tekom govora, resnično primerno povedal, da je eden poslancev Narodne stranke glasoval za nujnost obravnavanja predlogov socialdemokratov, v katerih se med drugim zahteva otvoritev srbske in drugih mej za

za trenotek cerkveni dvor — in grozna slika se pojavi iz megel!

Tu leži čvrst fant, tam se valja v krvi žena, zopet na drugem mestu se bori s smrtjo nedolžno dete, poleg njega pa omahuje krvaveč starec.

Zemlja napaja nedolžna kri, a besni vojaki še bolj udrihajo in mlatijo po zbegani množici. Ljudstvo beži, Tah se zopet prikaže na konju ter z peklenskim veseljem in zadovoljnostjo gleda to mesarjenje.

Naenkrat se zažene z golo sabljo proti cerkvenim vratom, kamor se je hotel Matija Gubec ranjen skriti, in že zavijti nad njim sabljo, ko se prikaže med vratni župnik z razpelom v roki ter zavpije:

Na tej skali sezidam svojo cerkev in peklen-ska vrata je ne bodo premagala!

Krvolok otrpne, roka mu omahne in ves divji odjaha na grad.

V tem trenutku prijezdi iz Zagreba podžupan Juro Raškaj, ki ga je bil Grdak takoj obvestil o groznem počenjanju Tahovem, in zapove v imenu banovca, da se kmetom niti las ne sme skriviti. Prišel je žalibog prepozno!

V cerkvi kleči župnik in moli za duše nedolžnih žrtv, po gori pa se razlega glasen jok vdov in plač zapuščenih otrok...

Tretji dan po Velikonoči blagoslovilja župnik brdovski tri kmete, ki se odpravljajo k samemu kralju s pismom, v katerem jim je župnik napisal vse rane tlačnega kmečkega ljudstva.

Vsi štirje molijo k pravičnemu Bogu, da bi razsvetlil vladarja, da jim pomore vsaj on, ki jim je še edino upanje!

### XIII.

„Proklet bodi, prešestnik!“

Lep poletni dan. Nič več ni videti kmečke krvi pred stubiško cerkvijo. Kmetje so se vrnili v dobrem upanju od kralja, ki jim je bil obljubil, da bo ukrenil vse, kar se bo dalo, da jim zboljša stanje. In vsa okolica se je umirila in trdno upala na kraljevo pomoč.

Gospo Jeleno je težka bolezen prikovala na posteljo; smrt jo vleče v grob, a ljubosumnost jo zadržuje pri življenju. Vse je zvedela, čisto vse... Zvija se po postelji, moli, preklinja, joka, a njen mož Tah se kakor navadno zabava pri mladi prešestnici Lolički.

Mesečina lepo obseva pokrajino, Tah pogleda skozi okno, srce mu zaigra in radostno zakliče Lolički.

Glej, dušica, kako se ta kmečki pes zdaj ziblje na drevesu! Nečistnica ti je rekel, a zdaj ga kljuvajo črni krokariji!

In oba se zlobno-veselo nasmejeta.

Ravno v tem času pa je prišel na grad tuj človek, ki je zahteval, naj ga takoj peljejo pred Taha, ker prihaja v kraljevem imenu.

Peter Bošnjak užge svečo, pelje tujca v stanovanje kastelanovo ter potrka na vrata. Tah naglo odpre vrata in srdito zakriči, kdo je tako predrzen, da si ga upa vznemirjati, in to tako pozno po noči.

Tujec mu odgovori, da je kraljev človek, od-da mu pismo pod velikim pečatom kraljevskega odvetnika, pa odide.

Tah razmota pismo, začne brati, vztrepeče in obledi ter reče srdito Lolički:

Naš kralj me kliče pred sodnijo, kjer se sodi kri za kri.

Hitrih korakov hiti Tah v gornje stanovanje. Na pragu ga že čaka sluga ves blede pa reče:

Milostivi gospod, gospa —

Tah samo mahne z roko, ne pusti slugi, da izgovori ter gre v spalnico svoje žene.

Ustavi se pred njeno posteljo. Jelena izbuli svoje grozne oči na Taha, plane kvišku, potegne svoj poročni prstan z roke in zakriči z zadnjimi močmi:

Proklet bodi prešestnik!

S temi besedami vrže svojemu možu prstan pod noge, zagradi se za prsi, zahrope in pada mrtva na vznak.

Taha zazebe kakor led. In v ušesih mu nekaj šepetne: Kri za kri!

### XIV.

Vsi so kričali togotno, da je Tah krvolok.

Dne 2. julija so začeli kraljevi ljudje hoditi od kraja do kraja ter zbirati črno gréhe Tahove in muke nesrečnega ljudstva.

Kanoniki zagrebski, vsi župniki po okolici in oba podžupana zagrebska, Raškaj in Mrnjavičič, so polagali roke na razpetega Boga, vsi so kričali togotno, da je Tah krvolok in divja zver.

In vzdigne se ves okraj, več stotin kmetov pride pred kraljeve ljudi prosit pravice; saj so oni tudi ljudje, a ubija jih gosposka zver.

Ko se ljudstvo v Stubici zbere na sod pred kraljevimi ljudmi, dvigne ponosno svojo glavo kmet Matija Gubec, položi roko na srce in reče:

(Dolgo prihodnja.)